

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת משה גפני
אורי מקלב

פ/20/1383

הצעת חוק איסור הונאה בכשרות (תיקון – הגדרת המינוח כשר לעניין הטעיה), התשע"ה–2015

תיקון סעיף 1 .1 בחוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983¹, בסעיף 1, בסופו יבוא:

"כשר" – לרבות תעודה, סימון או פרסום שעלולים לגרום לצרכן להניח שדיני הכשרות נשמרים, אף אם צוין במפורש בתעודה, בסימון או בפרסום שלא מדובר בתעודת הכשר לפי סעיף 2."

דבר הסבר

מטרתו של חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983 (להלן – החוק), היא להגן ולמנוע הטעיה של צרכני הכשרות. החוק קובע כי הצגת מוצר או מקום ככשר תתאפשר רק כאשר הפיקוח על הכשרות הוא מטעם גורמים מוסמכים. בדומה לשירותים שונים שבהם קבע המחוקק רגולטור שמוסמך לתת אישורים, כדוגמת תרופות ואישורי תקן למוצרים שניתנים לפי החוק רק על ידי הגורם המוסמך, כדי למנוע הטעיית צרכנים.

כיום, הגופים המנויים בסעיף 2 לחוק, הם ורק הם, מוסמכים להעניק תעודות כשרות, בהתאם להנחיות מועצת הרבנות הראשית לישראל.

לפי הפרקטיקה שנהגה עד כה, החוק נאכף גם במקרים שבהם לא נכתב בפירוש המינוח "כשר" על הטיותיו השונות, אלא נעשה שימוש במילים נרדפות לכשרות דוגמת "בהשגחת" "בפיקוח", "באישור" וכדומה. מתוך הנחה שהצרכן רואה במינוחים אלו אישור המעיד על כשרות המוצרים או המקום. במסגרת עתירה שהוגשה לבג"ץ (בג"ץ 6494/14), טענו העותרים, כי יש לפרש את החוק בפרשנות המתירה להם להציג את העסק שברשותם כנחזה להיות תחת פיקוח כשרותי, למרות שלא קיבלו תעודת הכשר לפי סעיף 2 לחוק.

בתגובתו לעתירה טען היועץ המשפטי לממשלה, כי לפי פרשנותו את החוק כיום, לא ניתן להעמיד לדין את המציגים עצמם כמקומות בעלי הכשר או במינוחים שונים מתחום ההשגחה וכדומה, ובלבד שלא יכללו את המינוח כשר ובתעודה תירשם הסתייגות שלא מדובר בכשרות של הרבנות. פרשנות זו משנה הלכה למעשה את הדין הנהוג ועלולה לגרום להגדלת הטעיית הצרכנים בתחום הכשרות.

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 128.

מטרת התיקון לחוק הוא להגן על הצרכן שומר הכשרות מהטעייה, על ידי הבהרת כוונת המחוקק באמצעות קביעה מפורשת, שהמינוח "כשר" כולל את כל המינוחים והמילים הנרדפות לכשרות, אשר הצרכן יכול לטעות ולהסיק מהן, שמדובר במוצר כשר. וכי הגוף המוסמך במדינת ישראל על מתן "תו תקן" של כשרות בכל וריאציה לשונית כלשהיא, הם הגופים המנויים בחוק. הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת יואב בן צור וקבוצת חברי הכנסת (פ/1382/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בסיוון התשע"ה – 15.6.15